

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอนุญาตใบเลือกตั้ง เป็นวิธีการระงับข้อพิพาทโดยบุคคลที่พิพาทแต่งตั้งให้มีอำนาจวินิจฉัยและชี้ขาดข้อพิพาท โดยมีกระบวนการพิจารณาคดีที่ยืดหยุ่น ไม่เคร่งครัดเหมือนกับกระบวนการพิจารณาคดีในศาล เปิดโอกาสให้ผู้กรณีนำพยานหลักฐานมาสืบได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น อนุญาตใบเลือกตั้งจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในการอนุญาตใบเลือกตั้ง นอกจากนี้ คำชี้ขาดที่ได้ทำขึ้นโดยอนุญาตใบเลือกตั้งนั้น โดยหลักแล้วจะถือว่าถึงที่สุดและผูกมัดคู่กรณี เนื่องจากคำชี้ขาดดังกล่าวได้ทำขึ้นโดยบุคคลซึ่งคู่กรณีมีส่วนร่วมในการแต่งตั้ง แต่หากว่า คำชี้ขาดดังกล่าวได้ทำขึ้นโดยมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับองค์ประกอบของลักษณะที่สำคัญของการอนุญาตใบเลือกตั้ง เช่น ไม่ได้แจ้งให้ผู้กรณีทราบเกี่ยวกับการนัดสืบพยาน เป็นต้น หรือคำชี้ขาดทำขึ้นโดยขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ในกรณีเหล่านี้ ก็อาจจะเป็นเหตุให้มีการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดได้

กฎหมายในประเทศไทยในเรื่องการอนุญาตใบเลือกตั้งนอกศาลนั้น คือ พระราชบัญญัติ อนุญาตใบเลือกตั้ง พ.ศ. 2530 และเมื่อพิจารณากฎหมายดังกล่าวแล้วพบว่าไม่มีบทบัญญัติซึ่งให้สิทธิแก่คู่กรณีในการที่จะร้องขอให้ยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดที่ทำขึ้นโดยมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับ องค์ประกอบของลักษณะที่สำคัญของการอนุญาตใบเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะไม่เป็นธรรมแก่คู่กรณีโดยเฉพาะในกรณีของคู่กรณีฝ่ายที่แพ้คดีขึ้นอนุญาตใบเลือกตั้ง กล่าวคือ ในกรณีที่อนุญาตใบเลือกตั้ง ปฏิบัติไม่ชอบหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือคำชี้ขาดได้มาโดยไม่ชอบ เช่น เกินข้อตกลงของคู่กรณี ไม่ใช่กฎหมายที่คู่กรณีตกลงเลือก เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ โดยหลักการแล้ว คำชี้ขาดที่เกิดจากสาเหตุดังกล่าวอาจถูกยกเลิกหรือเพิกถอนไม่ได้โดยคำพิพากษาของศาล แต่ในพระราชบัญญัติอนุญาตใบเลือกตั้ง พ.ศ. 2530 ไม่มีบทบัญญัติให้สิทธิแก่คู่กรณีในการอนุญาตใบเลือกตั้งที่จะร้องขอให้ยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาด ดังนั้น คู่กรณีฝ่ายที่แพ้คดีทำได้เพียงปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาด และเข้าสู่คดีในศาล เมื่อฝ่ายที่ชนะคดีขึ้นอนุญาตใบเลือกตั้งได้ยื่นคำร้อง

ขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดนั้น และหากผู้ชนะคดีได้นำคำชี้ขาดดังกล่าวไปบังคับในต่างประเทศ คู่กรณีฝ่ายที่จะถูกบังคับก็จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องไปต่อสู้คดีในทุก ๗ ประเทศที่มีการขอให้บังคับตามคำชี้ขาดนั้น ซึ่งถ้าฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดมีโอกาสที่จะร้องขอให้มีการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดได้ คำชี้ขาดที่ถูกยกเลิกหรือเพิกถอนแล้วก็จะนำไปบังคับในต่างประเทศไม่ได้โดยผลของอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือ และการใช้บังคับ คำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครนิวยอร์ก ลงวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1958) ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า "อนุสัญญากรุงนิวยอร์ก" โดยประเด็นปัญหาข้างต้น จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเด็นต่าง ๆ เพื่อการพัฒนากฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความสำคัญของการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ
2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไป หลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเหตุ และวิธีดำเนินการที่เหมาะสมในการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ เพื่อการพัฒนากฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย

3. วิธีการวิจัยและขอบเขตของการวิจัย

วิธีการวิจัยจะเป็นการวิจัยเอกสาร โดยการรวบรวม ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ กฎหมาย อนุสัญญา ข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมาย อนุสัญญาอื่น และกฎหมายแม่แบบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวคำตัดสินในคดีต่าง ๆ และความเห็นของนักกฎหมายต่าง ๆ

ขอบเขตของการวิจัยมุ่งศึกษาค้นคว้ากฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ บางประเทศ อนุสัญญาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

4. สมมุติฐานของการวิจัย

การยกเลิกคำชี้ขาดเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการอนุญาตตุลาการ

5. ทฤษฎีทางนิติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นหลักในการวิจัยครั้งนี้

1. หลักความถึงที่สุดของคำชี้ขาด

โดยหลักแล้ว คำชี้ขาดนั้นย่อมถึงที่สุดและผูกมัดคู่กรณี เว้นแต่จะถูกยกเลิกหรือทำลาย เมื่อมีเหตุตามกฎหมายฉายลักษณะอักษร หรือเหตุตามกฎหมายที่เกิดจากหลักคำพิพากษา (ในประเทศคอมมอนลอว์)

2. หลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบ หรือสุจริตกระบวนการ

เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยพิทักษ์สิทธิของคู่ความทั้งสองฝ่าย คือ ต้องรับฟังคดีของทั้งสองฝ่าย คือ ให้โอกาสคู่ความในการนำเสนอคดีของตนอย่างเสมอกัน แต่ไม่จำเป็นต้องให้เวลาเท่า ๆ กันในการนำเสนอคดี เพราะความจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาอาจไม่เท่ากัน ข้อสำคัญต้องให้โอกาสเพียงพอแก่คู่ความที่จะสืบคดีของตน

3. หน้าที่ในการเปิดเผย

อนุญาตตุลาการมีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อเท็จจริงใด ๆ ที่อาจสื่อว่าเขาจะมีความเห็นเชิงหรือมีอคติ ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้คู่ความคัดค้าน ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่าย เพราะหากปล่อยให้คดีต้องไปทำลายคำชี้ขาดเมื่อคดีเสร็จแล้ว คู่ความจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก เพราะต้องไปสู้กันในชั้นศาลในเรื่องความสมบูรณ์ของคำชี้ขาด และต้องไปสู้กันในเรื่องข้อพิพาทใหม่ หน้าที่ดังกล่าวมีอยู่ตั้งแต่เมื่อถูกทบทวนจนถึงก่อนทำคำชี้ขาด

4. การทิ้งร้างการใช้สิทธิไว้นานโดยไม่มีเหตุ

การที่ล่าช้ามากในการใช้สิทธิฟ้องร้องซึ่งทำให้งบบังคับตามสิทธินั้นไม่ได้ อนุญาตตุลาการอาจหยิบยกข้อเท็จจริงที่ทิ้งร้างการใช้สิทธิมาเพื่อตัดฟ้องของโจทก์หรือลดค่าสินไหมทดแทนได้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความสำคัญของการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะทั่วไป หลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ
3. ทำให้ทราบถึงเหตุ และวิธีดำเนินการที่เหมาะสมในการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย